

KIIRI SAAR

KETERIIN SALAAIAS

1. RAAMAT

KETERIIN AVASTAB SALAAIA

ARGO

Toimetaja Helle Tiisväli
Pildid joonistanud Epp Marguste

© Kiiri Saar ja kirjastus Argo, 2012
www.argokirjastus.ee

ISBN 978-9949-466-77-1

Trükitud Print Best Trükikojas

Tütrele

KREEBU

Oli veel üsna varajane hommik. Keteriin avas silmad ja vaatas toas ringi. Ta märkas, kuidas kollane päikesetriip pikkamisi üle põrandal libiseb ja vaibaserva puudutab, siis põrandale ununenud mängujänesest paitab ning viimaks voodiservani jõuab. Igal hommikul kordas päike ikka üht ja sama rännakut – kõigepealt vaip, seejärel põrand ja siis voodi. Alati kulges see millegipärast just nõnda ja kunagi ei olnud see teisipidi.

Aken oli lahti ja tupp tulvasid varahommikused hääled. Kusagil lähedal kriiksatas aiavärv ja pisut eemalt, linnatänavalt, kostis tööleruttavate autode vaikset mühinat.

„Sina nii vara juba üleval?“ kuulis Keteriin korraga ema heledat häält. „Kell on alles pool kaheksa.“

Päikesetriip oli oma rännakuga parasjagu Keteriini voodile jõudnud ja mängles lõbusalt ta lillelisel tekikotil.

„Jah, emm,“ vastas Keteriin ja lükkas teki pealt. „Ma mängisin päikesega.“

Ema astus tupp, tõstis mängujänes põrandalt üles ja asetasknalauale teiste asjade seltsi, kust see tüdrukut oma läikivate nõobist silmadega ainiti piidlema jäi.

„Mis mängu te siis mängisite?“ tahtis ema teada.

Keteriin mõtles natuke.

„Tagaajamist vist.“

„Või nii?“ imestas ema. „Räägi mulle ka, mismoodi voodis pikutades tagaajamist mängitakse?“

Keteriin ajas end naerdes istukile. Ema võttis kammi, istus Keteriini voodiservale ja kammis natuke aega tütre pikki tumedaid juukseid. Samal ajal jutustas Keteriin talle oma öisest unenäost. Ta oli unes näinud ühte suurt kummalist ust, mida ta kõigest väest oli üritanud lahti kangutada. Uks oli hirmus raske ega tahtnud kuidagi avaneda. Ja kui tal lõpuks seda paotada õnnestus, nägi ta selle taga üht väga erilist lilleaasa, mis tal siiani eredalt silme ees seisis.

„See oli otsekui võlulilli täis!“ hüüdis Keteriin innukalt. „Need olid lihtsalt imeilusad!“

Ema kuulas, naeratas ja punus samal ajal tütre juuksed osavalt kahte paksu patsi.

„See oli küll väga tore uni,“ arvas ta.

Keteriin pani kleidi selga ja mõne aja pärast istuti koos lauda.

Pärast hommikusööki kepsutas Keteriin aeda. Kuna parajasti oli südasuvi, polnud peale kingade õnneks midagi muud jalga panna vajagi.

Aed lõhnas rambelt ja magusalt. Suvelilled noogutasid kerges tuules õõtsudes Keteriini poole oma värvilisi päid. Need polnud küll kaugeltki nii ilusad, nagu unenäos nähtud, aga meeldisid Keteriinile ikkagi. Kui ta seal sedasi lilli vaatas ja öise unenäo üle mõtiskles, maandus korraga üks suur kirju liblikas otse tema ette õiele. Keteriin astus mõne sammu lähemale ja jäi uudishimulikult liblika kirevaid tiibu silmitsema. Kaunid värvimustrid läikisid talle sametiselt vastu ja tundusid otsekui elus olevat. Keteriin sirutas käe vargsi välja, et sõrmega üht laiku puudutada.

„Sa oled nii ilus,“ sosistas ta tunnustavalt.

Hoolimata kiitusest tõusis liblikas sellest ootamatust liigutusest lendu, keerles natuke ümber punase pojengi ja tõusis järjest kõrgemale.

Pisut pettunud Keteriin ajas pea kuklasse ja jälgis ainiti liblika lendu. Värvikirevad tiivad laperdasid eemale ja tüdruk kiirustas liblikale järele, lootes, et see peagi uuesti maandub ja end veel pisut vaadata lubab. Kuid liblikal ei paistnud seda plaani olevat – ta hõljus muudkui eemale ja Keteriin sammus otsekui unes talle järele.

Otse Keteriini koduaia taga asus vana park, kus keegi tavaliselt ei käinud. Isegi Keteriin polnud sinna varem sattunud, sest park tundus metsik, sünge ja hüljatud paik. Nüüd aga jooksis ta liblika järel, õieti millelegi mõtlemata. Ta kiirustas aiast välja, otse pargi suunas ja jäi lõpuks uurivalt pargi raudvärava ees seisma.

Vana värav tundus hiigelsuur ja isegi pisut hirmuäratav. Liblikas aga lendles justkui ere värvilaik süngete puude vahel järjest kaugemale pargi rohelisse sügavusse ja ähvardas iga hetk silmist kaduda.

Keteriin kõhkles hetke ja näppis endaga aru pidades värava küljes kasvavat samblatutti. Park paistis pisut õudne, kuid soov imeilusat liblikat veel kord näha oli suur.

„Mis ma ikka kardan, kui ma ei teagi, mida karta!“ ütles tüdruk endale julgustuseks.

Ta haaras vanast roostetanud lingist kinni ja lükkas pisut. Värav avanes raske krääksatusega, justkui ei tahaks tulijat eriti enda valdustesse lubada.

Keteriin astus vargsi parki. Ta vaatas ringi ja märkas enda pettumuseks peagi, et kaunis liblikas oli jäljetult kadunud. Pisut löödult jalutas tüdruk veidi aega pargis ringi. Ta silmitses kõikjal enda ümber kasvavaid suuri sammaldunud põlispuid, mille tihedad võrad peaaegu kogu päevavalguse varjasid, nii et aia jahedus ja hämarus panid õlgu võdistama. Niiskel samblal ei kasvanud ühtki suvelille, samuti ei paistnud kusagil ainsatki hingelist ringi liikumas. Kogu park näis otsekui välja surnud.

Aia tagumisest sopist kumas siiski pisut enam päevvalgust. Vana tamme all seisis üksildane sammaldunud pargipink, mis tundus unustusehõlmas otsekui tukkuvat. Keteriin kõndis kõhedust alla surudes pikkamisi pingini, võttis seal istet ja ümises endamisi julgustuseks. Puud kohisesid tumedalt ja salapäraselt. Eemal aia servas, kuhu ulatus pisut enam päikest, sahises vaikselt kõrge niitmata hein.

Äkki märkas ta, et üks pruun põrnikas oli kogemata kombel ta kinganinele roninud. Põrnikal olid tumepruunid tiivad, suured sarvetaolised tundlad ja millegipärast ei tundunud ta kuigi sõbralik. Keteriin polnud kunagi nii suurt ja veidrat putukat näinud. Ta hüppas kohkunult püsti.

„Mine ära!“ hüüdis ta ja püüdis põrnikat iga hinna eest kingalt maha raputada. Kuid putukas oli justkui kinga külge kleepunud ja hoidis end oma kõverate karvaste jalgadega tugevasti paigal. Ehmunud Keteriin kopsis viimases hädas jalaga vastu pinki ja õnneks oli sellest kasu – putukas pudenes samblale ja tõusis sealt pahaselt tiibu saputades lendu.

Kuid seda Keteriin enam ei märganud, sest samal silmapilgul juhtus midagi äärmiselt kummalist. Korraga läks kogu ümbrus hästi valgeks, justkui oleks vana park ühtäkki täis eredalt säravaid lampe või sähvivaid äikesenooli. Seejärel tundis tüdruk tugevat tõuget, nagu oleks mingi nähtamatu jõud teda endaga kaasa rebinud ja ettepoole paisanud.

„Appi!“ hüüatas ta.

Veider tunne tekitas temas pöörast hirmu. Keteriin pugesp igaks juhuks pingi alla peitu. Siis ere valgus kadus ja kõik oli taas endine – valitses vaikus ja peale vanade puude kohina polnud midagi kuulda.

Korraga kuulis ta üht ääretult veidrat ninahäält enda kohal lausuvat:

„Mida sa seal pingi all teed, väike preili?“

Keteriin piilus pingi serva alt välja, arvates, et pargivaht on teda noomima tulnud, kuid märkas hoopis üht väga kummalist olevust enda kohale kummardumas. See oli helekollane ja karvane nagu mingi mänguasi. Suured ümmargused silmad mõõtsid teda varjamatu uudishimuga.

„K-kes sina oled?“ kogeles Keteriin rabatult.

Tal polnud aimugi, et nii veidraid elukaid võiks leiduda.

„Mina?“ Olevus silmitses teda endiselt. „Mina olen Kreebu. Tule sealt pingi alt ükskord juba ometi välja!“

Veidra olendi hääel kõlas pigem kärsitult kui kurjalt ja see julgustas Keteriini vähemasti niipalju, et ta sõandas välja pugeda ja põlved samblapurust puhtaks pühkida. Järgmisel hetkel vaatas ta otsa maailma kõige naljakamale elukale. Sel olid pikad kõrvad justkui jänesel ja keset nägu lapik nina nagu kartul. Kogu ta ümarat kogukat keret kattis pehme kollane kasukas, mis säras päikese käes.

„Lähen just koju Nöörsaba söötma. Tahad kaasa tulla?“ jätkas Kreebu oma pisut piniseval häälel ja vahtis samal ajal kärsitult ringi.

Kuna olend ei tundunud tõepoolest kuigi hirmuäratav, sõandas Keteriin nõustuvalt noogutada, ehkki tal polnud vähimatki aimu, kes see Nöörsaba veel olla võiks.

„Tore,“ näis olevus heameelt tundvat.

Nõnda hakkasidki nad koos mööda vana parki edasi astuma, Kreebu nääpsukese tüdruku kõrval kõrgumas nagu suur kollane mägi. Keteriin leidis taskust kommi ja pistis selle endale turgutuseks suhu.

„Igavene õgard!“ puhkis Kreebu mõne aja pärast pahuralt ja pühkis käpaseljaga laupa.

Keteriin võpatas ootamatusest. Ent siis sai ta aru, et ilmselt käib jutt hoopis sellest kummalise nimega loomast Nöörsabast.

Tüdruk tajus peagi, et ilm muutus kuidagi harjumatult soojaks. Võib-olla tuleb see lihtsalt kiirest kõndimisest, mõtles ta endamisi.

„Oled sa kunagi seesugust nöörsaba näinud, kes terve ämbritäie kassinaere ära sööb?“ pöördus Kreebu korraga veidra küsimusega tema poole.

„Ei ole,“ vastas Keteriin viisakalt.

„No näed, mis ma siis räägin kogu aeg! Aga keegi ei usu mind!“ porises Kreebu ja võttis põuetaskust pisikese rätiku, et oma leemendavat laupa tupsutada. Ta nägu oli kollasetäpiline nagu küps sidrun. Siis pani ta rätiku taskusse tagasi ja sammus oma suurest kogust hoolimata reipalt edasi, nii et Keteriinil oli päris tegu, et talle järele jõuda.

Mõne aja pärast taipas tüdruk pargis hoolsamalt ringi vaadata ja märkas alles siis, et ümbrus on justkui muutunud – kõikjal õitses kirevaid lilli ja lendles värvilisi liblikaid, päike lõõskas eredalt ja suurte puude otsas sädistasid sajad kireva sulestikuga linnud. Keteriin jäi üllatunult seisma ja vahtis hämmeldunult ringi. Talle näis, justkui oleks ta vana pargi asemel korraga muinasjutumetsa sattunud.

„Ilusat hommikut!“ kostis tema lähedalt kellegi peenike hää.

Keteriin silmas jahmunult hiigelsuurt kuldset liblikat, kes temast mööda liugles ja talle naeratas.

Näen ma seda unes või ilmsi? mõtles tüdruk segaduses. Naerataj ja rääkiv liblikas, see juba on midagi! Reeli läheb kadedusest roheliseks, kui sellest kuuleb!

Kuid kuna Kreebu üha edasi rühkis ja Keteriin teda silmist kaotada kartis, ei sõandanud ta kaua ringi vahtida, vaid kiirustas oma uuele kummalisele tuttavale jooksujalu järele.

Viimaks väike metsasalu lõppes ja nad jõudsid ühe üsna omamoodi majakese juurde, mis tundus sama veider nagu selle omanikki. Kujult meenutas hoone rohkem hiiglaslikku urgu kui maja. Katust katsid kõikvõimalikud lillepotid ja ämbrid, täis erinevaid tundmatuid taimi, mis olid lookas õite ja viljade raskuse all. Üks suur kõrvitsakujuline õis rippus otse väikese akna ees. Maja seinad olid kaetud samasuguse veidra paksu karvaga nagu Kreebu ise, nii et maja meenutas pigem suurt karvast küüru tõmbunud looma kui kellegi eluaset.

„Tere tulemast minu koju!“ hüüdis Kreebu suurejooneliselt ja vehkis elavalt käppadega, mis pidi nähtavasti tähendama tervitust. Keteriin noogutas viisakalt, oskamata pisut segadusse sattununa midagi targemat teha. Kreebu avas väikse punase aiavärava ja astus aeda, Keteriin kannul.

„Tahad maitsta, need peaks juba küpsed olema?“ uuris Kreebu ja haaras värava juures lopsakalt kasvava põõsa küljest paar veidravõitu pikergust kauna.

„Mida maitsta?“ küsis Keteriin arusaamatuses.

„Jogurtilille muidugi.“

Kreebu tundus taas pisut kärsitu, mis võis tuleneda muidugi külalise äärmisest taipamatusest. Veider elukas koukis ühe kauna oma pika terava küünega servast lahti ja imes ainsa sõõmuga tühjaks.

„Päris küpsed,“ nentis ta rahulolevalt ja vaatas seejärel uurivalt tüdruku poole. „Kas maasika või vaarika?“

„Maasika, palun,“ vastas Keteriin huupi ja püüdis kõigest väest kummalise olukorraga kohaneda. Kreebu ulatas talle paar kauna, üks neist roheline, teine kuldkollane.

„Aitäh,“ tänas Keteriin viisakalt, vaadates, kuidas ta uus tuttav pikal sammul oma karvase maja poole rühib.

„Ära neid ava, lihtsalt pigista otsast,“ õpetas ta veel eemalt.

Keteriin tegi nagu kästus ja märkas enda suureks üllatuseks, et oakaunast valgub tõepoolest jogurti moodi ollust välja. Ta silmitses seda uurivalt ja sõandas lõpuks tundmatut taime ettevaatlikult maitsta.

Nii hea, mõtles ta üllatunult, kui tundis suus mahlast ja värsket maitset, mis osutus märksa maitsvaks kui poejogurtil. Seega tegi Keteriin pakutule õige kiiresti lõpu peale ja, leidmata kusagilt prügi-kasti, poetas kaunad vargsi põõsa alla.

Siis aga kostis maja tagant veidrat vingumist, mis pani tüdruku ootamatusest võpatama. Hää! meenutas mõneti sea kisa ja koera klähvimist, sarnanemata ühegi olevuse häälele, mida ta varem oma elus kuulma oli juhtunud.

Seepeale ilmus Kreebu uuesti majauksele, ise kollasetriibulisest tassist midagi kiiruga rüübates. Nähes Keteriini kohkunud ilmet, sõnas ta kergelt muiates:

„Ära karda, see on kõigest Nöörsaba. Ta kuulis meid tulemas ja on nüüd muidugi lausa nälga suremas.“

Nüüd märkas Keteriin, et ta uue tuttava käe otsas kõlgub punane plastmassämber.

„Läheme kaevame talle siis kassinaere, ega vist pääsu pole,“ teatas Kreebu reipalt, pani tassi aknalauale ja hakkas endamisi muretult vilet lastes tagaia poole suunduma. Keteriin pühkis oma jogurtised käed salamisi vastu kleidiserva puhtaks ja järgnes Kreebule pisut kõhklevalt, käigu pealt mõeldes, mis sugune küll võiks olla elukas, kes nii imelikku häält teeb.

„Ta on kindla peale natuke elevandi moodi,“ jõudis ta endamisi otsusele. „Ja võib-olla natuke merisea moodi ka.“

Maja taha jõudnud, märkas tüdruk, kui suur oli tegelikult Kreebu aed, äärest ääreni täis kõige kummalisemaid taimi ja lilli, loendamatuid puid ja erksavärvilisi põõsaid. Ta napsas ühelt helesiniselt põõselt küüniseküjulise lehekese ja uuris seda hindavalt.

„Visiiditasu on viis eurot!“ hüüdis äkki küüneke, nii et Keteriin selle ehmunult maha pillas.

„Ma ei teadnudki, et külaskäigu eest peab raha maksma,“ sõnas tüdruk imestunult ja kõndis eemale.

„Sõpradele sõbrahinnaga!“ kisas küüneke maast.

Keteriin keeras talle segadusesse sattudes selja. Vanade puude varjus silmas ta kahe puu vahel ripumas võrkkiike, milles lebas avatud raamat. Ta sirvis seda natuke ja lootis, et ehk ei hakka vähemasti raamat lugemise eest raha küsima. Tundmatuid tähti nähes kibrutas ta mõtlikult kulmu ja sulges siis kaane.

Aianurgas pani Kreebu ämbri maha, silmitses viivu oma poolkaares looklevat peenart, lõi siis labida maasse ja asus innukalt kaevama. Kui taimede varred poleks olnud nii veidrat lillakat tooni, oleks Keteriin võinud seda vabalt porgandipeenraks pidada.

Hetke pärast kuulis ta kummalist itsitamist, mis näis tulevat kusagilt päris tema lähedalt. Keteriin astus lähemale ja vaatas uurivalt ringi. Aga üha imelikumaks asi läks – aias ei paistnud peale nende endiselt ühtki hingelist olevat, ometi jätkus hele lõkerdamine, mis muutus järjest valjemaks. Kreebu ei pööranud naerule vähimatki tähelepanu, aina kaevas, raputas taimi mullast puhtaks ja loopis vilunud ämbrisse.

Ma vist kuulen seda lihtsalt enda peas, arvas tüdruk. Lõpuks sai ta siiski aru, et hää! ei saa kuuluda millelegi muule, kui nendele samadele veidravõitu ümarikele viljadele, mis üksteise järel mullapõuest nähtavale ilmusid. Tüdruk astus mõne sammu lähemale, korjas ühe juurika üles ja jäi seda silmitsema. Ta imestunud pilgu all katkes vali lõkerdamine silmapilkselt.

Keteriin keerutas juurikat arupidavalt käes ja heitis siis teiste juurde ämbrisse, kust see sedamaid uue valju iitsatuse kuuldavale tõi. Hetk hiljem kostis uut itsitamist, mida sedapuhku tekitas tumepunane juurikas, mis samamoodi millegi üle kõrvulukustavalt naeris. Kreebu ei paistnud sellest kummalisest veidrusest väljagi tegevat, seega püüdis ka Keteriin kõigest väest oma segadust varjata. Ta hakkas mullast järjest nähtavale ilmuvaid naere puhastama ja abivalmilt ämbrisse laduma.

„Lillad maitsevad Nöörsabale tegelikult kõige rohkem, aga sa võid vabalt ka teisi korjata, küll ta needki nahka paneb,“ seletas Kreebu.

Keteriin tegi nagu kästud ja koos edenes töö päris kiiresti. Kreebu muudkui kaevas ja Keteriin noppis püüdlilikult kõik naervad kassinaerid ämbrisse – nii punased, sinised kui kollased. Vahepeal sulges ta ämbri igaks juhuks kaanega, et rõkkav naer natukenegi vähem välja kostaks. Lõpuks sai ämber kuhjaga täis, Kreebu haaras selle toimekalt oma karvaste kämmalde vahele ja koos sammusid nad Nöörsaba aediku poole.

Mõne aja pärast märkas Keteriin suurte korallpunaste, tundmatuid kollaseid marju kandvate põõsaste varjus kõikvõimalikest värvilistest lippidest hoolsalt punutud aedikut, kust see veider vingumine pärines.

„Seal ta elabki,“ teatas Kreebu.

Nöörsaba ise oli päris omaette vaatamisväärsus. Tulijaid nähes tõttas ta kärsitu müdinaga neile vastu ja surus oma pika nina ootavalt läbi aiapragude.

Keteriin pidi endale tunnistama, et polnud oma elus veidramat olevust näinud. Nöörsaba oli veel kummalisem kui Kreebu ise – ta sarnanes pisut metsseale, kuid keha kattev karv oli tal samasugune paks ja kohev nagu Kreebul, kuid ilmeilusat tumesinist värvi. Pikkade punaste küünistega jalad meenutasid natuke koera käppi, saba aga tolknes taga nagu nõörijupp, millega ta aeg-ajalt kanges elevuses endale vastu külgi peksis.

„Oled sina vast kummaline,“ sosistas Keteriin, mõistes, et Nöörsabal polnud ei elevandi ega merisea vähimatki sarnasust. Ta ei osanud esimese hooga isegi öelda, oli tal sellest kahju või mitte.

Veider olend rõhkis ja vigises, heites ärevaid pilke Kreebu punase ämbri suunas, kust aeg-ajalt kostis endiselt heledaid naerurõkatusi.

„Kas Nöörsaba sai oma nime saba järgi?“ taipas tüdruk viimaks pärida.

Kreebu mõtles hetke, nina mõtlikult vastu karjaaeda, ja venitas siis pikkamisi: „Tegelikult pole mul vähimatki aimu. Ma olen teda alati Nöörsabaks kutsunud ja ma pole temast kunagi mõelnud teisiti kui Nöörsabast.“

Ta kallaskassinaerid sealsamas otse üle aia, kuhu need maha potsatasid ja värvilise vihmana laiali veeresid.

„Aga tegelikult, miks ka mitte,“ lisas ta viivu pärast õlgu kehitades.

Nöörsaba silmad löid toitu nähes sedamaid ahnelt hiilgama. Ta sööstis lähemale, haaras esimese naeri suhu ja asus valju matsutamisega selle kallale, tulijaile enam ainsatki pilku kinkimata. Kassinaeriste naer kõlas lausa kõrvulukustavalt.

